

บทความเกษตร

มะพร้าว : หลากหลายประโยชน์

- มะพร้าว มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Cocos nucifera* Linn เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และมีอนาคตที่สดใส เนื่องจากมีความต้องการบริโภคสูงขึ้นทุกปี ทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย ทั้งในรูปของน้ำมะพร้าวทานสด น้ำกะทิ น้ำตาลมะพร้าว น้ำมันมะพร้าว กะลามะพร้าวก็ยังสามารถใช้เป็นวัสดุเพาะ ทำปุ๋ย เฝ้าถ่าน อุตสาหกรรมแปรรูปมะพร้าวผลผลิตมะพร้าวแต่ละปีจะมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าปีละ หลายพันล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี
- มะพร้าวสามารถขึ้นได้ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ แต่ขึ้นได้ดีในดินที่มีสภาพเป็นกลางหรือเป็นกรดเล็กน้อยคือ (pH ระหว่าง 6-7) ลักษณะดินร่วน หรือร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี มีฝนตกกระจายสม่ำเสมอแทบทุกเดือน อากาศอบอุ่น หรือค่อนข้างร้อน และมีแสงแดดมาก
- พันธุ์มะพร้าว
- มะพร้าวเป็นพืชผสมข้ามพันธุ์ แต่ละต้นจึงไม่เป็นพันธุ์แท้ อาศัยหลักทางการผสมพันธุ์ที่เป็นไปโดยธรรมชาติ อาจแบ่งมะพร้าวออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทต้นเตี้ยและประเภทต้นสูง

พันธุ์มะพร้าว

- ➡ มะพร้าวเป็นพืชผสมข้ามพันธุ์ แต่ละต้นจึงไม่เป็นพันธุ์แท้ อาศัยหลักทางการผสมพันธุ์ที่เป็นไปโดยธรรมชาติ อาจแบ่งมะพร้าวออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทต้นเตี้ยและประเภทต้นสูง

ประเภทต้นเตี้ย มะพร้าวประเภทนี้ มีการผสมตัวเองค่อนข้างสูง จึงมักให้ผลตกและไม่ค่อยกลายพันธุ์ ส่วนใหญ่นิยมปลูกไว้เพื่อรับประทานผลอ่อน เพราะในขณะที่ยังไม่แก่ (อายุประมาณ 4 เดือน) เนื้อจะมีลักษณะอ่อนนุ่ม และน้ำมีรสหวาน บางพันธุ์น้ำมีคุณสมบัติพิเศษคือ มีกลิ่นหอม

- ➡ ลักษณะทั่วไป

- ➡ ลำต้นเล็ก โคนต้นไม่มีสะเก็ด ต้นเตี้ย โตเต็มที่สูงประมาณ 12 เมตร ทางใบสั้น ถ้ามีการดูแลปานกลางจะเริ่มให้ผลเมื่ออายุ 3-4 ปี ให้ผลผลิตประมาณ 35-40 ปี มะพร้าวประเภทต้นเตี้ยมีหลายพันธุ์ แต่ละพันธุ์มีลักษณะแตกต่างกัน เช่น เปลือกสีเขียวเหลืองนวล (สีงาช้าง) น้ำตาลแดง หรือสีส้ม น้ำมีรสหวาน มีกลิ่นหอม มะพร้าวต้นเตี้ยทุกพันธุ์จะมีผลขนาดเล็ก เมื่อผลแก่มีเนื้อบางและน้อย ซึ่งได้แก่พันธุ์ นกคุ้ม หมูสีเขียว หมูสีเหลือง หรือนาฬิกา มะพร้าวเตี้ย น้ำหอม และมะพร้าวไฟ แต่ปัจจุบันมะพร้าวน้ำหอมกำลังเป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งที่นิยมใช้ในการบริโภคสดและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ตลอดจนใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม

ประเภทต้นสูง

- ▶ ตามปกติมะพร้าวต้นสูงจะผสมข้ามพันธุ์ คือ ในแต่ละช่อดอก (จั่น) หนึ่ง ๆ ดอก ตัวผู้จะค่อย ๆ ทอยยaban และร่วงหล่นไปหมดก่อนที่จะดอกตัวเมียในจั่นนั้นจะเริ่มบาน จึงไม่มีโอกาสผสมตัวเอง มะพร้าวประเภทนี้เป็นมะพร้าวเศรษฐกิจส่วนใหญ่ปลูกเป็นสวนอาชีพ เพื่อใช้เนื้อจากผลแก่ไปประกอบอาหาร หรือเพื่อทำมะพร้าวแห้งใช้ในอุตสาหกรรมน้ำมันพืช
 - ▶ ลักษณะทั่วไป
 - ▶ ลำต้นใหญ่ โคนต้นมีสะเก็ดใหญ่ ต้นสูง โตเต็มที่สูงประมาณ 18 เมตร ทางใบใหญ่และยาว ถ้ามีการดูแลปานกลางจะเริ่มให้ผลเมื่ออายุ 5-6 ปี อายุยืนให้ผลผลิตนานประมาณ 80 ปี
- มะพร้าวต้นสูงมีผลโตเนื้อหนาปริมาณเนื้อมาก มีลักษณะภายนอกหลายอย่างที่แตกต่างกัน เช่น ผลขนาดกลาง ขนาดใหญ่ รูปผลกลม ผลรี บางพันธุ์เปลือกมีลักษณะพิเศษ คือ ในขณะที่ผลยังไม่แก่ เปลือกตอนส่วนหัวจะมีรสหวานใช้รับประทานได้ จึงมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ได้แก่ พันธุ์กะโหลก มะพร้าวใหญ่ มะพร้าวกลาง ปากจก ทะลายร้อย เปลือกหวานและมะพร้าว

การเตรียมหลุมปลูก

- ควรเตรียมหลุมในฤดูแล้ง ขุดหลุมขนาด 50 X 50 X 50 ซม. แยกดินส่วนบนไว้ต่างหาก ตากหลุมอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ถ้ามีปลวกให้เผาเศษไม้ใบไม้แห้งหรือขยะในหลุม อาจจะใช้ยากันปลวกโรยกันหลุมแทนการเผาก็ได้ ถ้าปลุกมะพร้าวในพื้นที่แห้งแล้ง หรือดินที่ปลูกเป็นทรายจัดให้ใช้กาบมะพร้าวรองกันหลุมโดยวางกาบมะพร้าวให้ด้านที่มีเส้นใยหงายขึ้นด้านบน วางซ้อนกัน 2-3 ชั้น เพื่อช่วยเก็บความชื้นในดิน ถ้าไม่มีกาบมะพร้าวจะใช้วัสดุอื่นๆ เช่น ฟางข้าว ใบไม้แห้ง หญ้าแห้ง ฯลฯ แทนก็ได้ ใส่ดินบนที่ผสมปุ๋ยวาก้าอินทรีย์ในอัตรา 1:7 รองกันหลุม ส่วนดินล่างผสมด้วยปุ๋ยร็อคฟอสเฟต หลุมละครั้ง กิโลกรัม (ประมาณ 2 กระป๋องนม) และใส่ฟูราดาน 1 กระป๋องนม เพื่อป้องกันปลวกกินผลพันธุ์มะพร้าว เอาดินใส่ลงในหลุมให้เต็ม ทิ้งไว้จนถึงฤดูปลูก

วิธีการปลูก

- ควรปลูกในฤดูฝน
- ขุดดินบนหลุมปลูกที่เตรียมไว้ ให้เป็นหลุมเล็กๆ ขนาดเท่าผลมะพร้าว
- เอาหน่อที่คัดเลือกแล้วมาตัดรากที่หักซ้ำออก ใช้ปูนขาวหรือยากันราทาตรงรอยตัดวางหน่อลงในหลุม ให้หน่อตั้งตรง ตัดหน่อไปในทิศทางเดียวกัน
- เอาดินกลบอย่างน้อย 2/3 ของผล เพื่อให้พอดีมีดินมะพร้าว แต่ระวังอย่าให้ดินทับโคนหน่อ เพราะจะทำให้หน่อถูกรัด ต้นจะโตช้า แต่เมื่อมะพร้าวโตขึ้นก็ควรจะต้องกลบดินให้สูงขึ้นเพื่อป้องกันโคนลอย
- เอาไม้ปักเป็นหลักผูกยึดกับต้นให้แน่น เพื่อป้องกันลมโยก เหยียบดินรอบโคนหน่อให้แน่น
- ควรทำร่มให้ในระยะแรก เพื่อลดอัตราการตายเนื่องจากถูกแดดจัดเกินไป
- ในบริเวณที่ปลูกถ้ามีสัตว์เลื้อย ให้ทำรั้วป้องกันสัตว์มาทำลาย

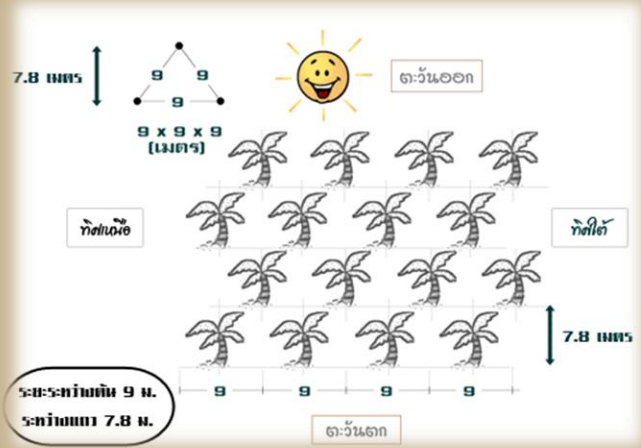
ระยะปลูก

ควรปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า เหมือนกับการปลูกปาล์มน้ำมัน เพราะจะได้จำนวนต้นมากกว่าการปลูกแบบสี่เหลี่ยมจัตุรัสประมาณ 15 เปอร์เซ็นต์ ถ้าปลุกมะพร้าวชนิดต้นสูง ควรปลูกห่างกัน 8.50-9.00 เมตร ถ้าปลุกมะพร้าวต้นเตี้ยหรือ หมูสี ใช้ระยะปลูกห่างกัน 6.5 เมตร

* ระยะปลูก 9 เมตร จะมีระยะระหว่างต้น 9 เมตร ระยะห่างระหว่างแถว 7.8 เมตร (ดังรูปด้านล่าง) และจะมีมะพร้าว 22 ต้นต่อไร่

* ระยะ 8.5 เมตร มีระยะห่างต้น 8 เมตร ระหว่างแถว 7.36 เมตร จะได้มะพร้าว 25 ต้นต่อไร่

* ระยะปลูก 6.5 เมตร มีระยะระหว่างต้น 6.5 เมตร ระหว่างแถว 5.63 เมตร ได้มะพร้าว 43 ต้นต่อไร่

การใส่ปุ๋ย

แม้ว่ามะพร้าวเป็นพืชที่สามารถปลูกได้ในสภาพดินแทบทุกชนิด แต่ปริมาณผลผลิตนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณธาตุอาหารในดิน และสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน สภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดินที่เหมาะสมแก่การปลูกมะพร้าวควรอยู่ในช่วงระหว่าง pH 6-7 การใส่ปุ๋ยให้พอเหมาะแก่ความต้องการของมะพร้าวนั้น ควรได้นำตัวอย่างดินไปเข้าวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการด้วย พบว่าในปีหนึ่งๆ มะพร้าวจะดูดธาตุอาหารไปใช้ดังนี้

ไนโตรเจน 9.44-14.56 กก./ไร่

ฟอสฟอรัส 4.32-6.40 กก./ไร่

โปแตสเซียม 13.60-20.96 กก./ไร่

ในบรรดาธาตุดังกล่าว มะพร้าวจะดูดโปแตสเซียมไปใช้มากที่สุด โดยประมาณ 62 % ของโปแตสเซียมถูกนำไปใช้ในการเพิ่มจำนวนผลผลิตของมะพร้าว ชนิดของปุ๋ยที่แนะนำเพื่อเพิ่มผลผลิตของมะพร้าว คือ ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 12-12-17 ร่วมกับ ปุ๋ยอินทรีย์ โดยทางเราแนะนำ ปุ๋ยไวท์อินทรีย์ เนื่องจากปุ๋ยไวท์อินทรีย์ มีธาตุซิลิคอน ซึ่งมะพร้าวสามารถดูดนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงให้กับลำต้น ใบ เพื่อป้องกันศัตรูพืชได้ดี การใส่ปุ๋ยควรใส่ให้สัมพันธ์กับอายุมะพร้าวดังตารางข้างล่างนี้

อายุมะพร้าว (ปี)	ปุ๋ยผสม 13-13-21 หรือ 12-12-17 (กก.)	ปุ๋ยไวท์อินทรีย์ (ก.ก.)
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4 หรือมากกว่า	4	4

ฤดูที่เหมาะสมที่จะใส่ปุ๋ยให้มะพร้าว คือ ในช่วงต้นและปลายฤดูฝน ในช่วงนี้มีความชื้นเพียงพอที่จะช่วยละลายปุ๋ย และรากของมะพร้าวกำลังเจริญเติบโตเต็มที่ที่สามารถดูดปุ๋ยไปใช้ได้ดี

การหว่านปุ๋ย จากการศึกษาพบว่า รากมะพร้าวที่สามารถดูดปุ๋ยได้ดีจะอยู่ภายในรัศมี 2 เมตรจากลำต้น ดังนั้นการใส่ปุ๋ยจึงควรโรยหรือหว่านปุ๋ยตั้งแต่โคนต้นไปจนถึง 2 เมตร โดยรอบแต่ถ้าเป็นมะพร้าวที่ยังเล็กอยู่ควรหว่านปุ๋ยใกล้โคนมะพร้าวเพราะรากยังแผ่ไปไม่กว้าง หลังจากหว่านปุ๋ยแล้วควรพรวนดินตื้นๆ ลึกประมาณ 10-15 ซม. เพื่อให้ปุ๋ยได้คลุกเคล้ากับดินและป้องกันการชะล้าง

การกำจัดวัชพืช

ใช้แรงคน โดยการลากด้วยจอบ หรือตายด้วยมีด ใช้เครื่อง
ทุ่นแรง เช่น รถไถหญ้า รถไถนาขนาดเล็ก ปลุกพืชคลุม ใช้พืช
ตระกูลถั่ว เช่น คาโลโปโกเนียม เพอร์ราเรีย หรือ เซ็นโตรมา โดย
การปลูกให้ห่างโคนต้นเกินรัศมี 1 วา ใช้สารเคมี เช่น ไกลโฟเซต
กำจัดวัชพืชข้ามปี เช่น หญ้าคา ใช้พาราควอต กำจัดวัชพืช
ล้มลุกต่างๆ เช่น ตีนนก ตีนกา สาบแร้งสาบกา (อัตราและวิธีใช้
ตามฉลากยา เวลาใช้ต้องระวังอย่าให้ละอองสารเคมีถูกต้นหรือใบ
มะพร้าว

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

สำหรับมะพร้าวน้ำหอม ปกติชาวสวนจะแบ่งความอ่อนแก่ของมะพร้าวเป็น 3 ประเภทคือ

1. เนื้อมะพร้าวชั้นเดียว คือมะพร้าวที่เริ่มสร้างเนื้อภายในกะลา มีเนื้ออยู่ประมาณครึ่งผล อายุผลนับจากจันทันบานประมาณ 5 เดือนครึ่ง เนื้อมีลักษณะเป็นวุ้นบาง ๆ น้ำยังไม่หวาน จึงไม่เหมาะนำมาบริโภค
2. เนื้อมะพร้าวชั้นครึ่ง คือมะพร้าวที่เริ่มสร้างเนื้อมากขึ้น จะเกือบเต็มกะลา แต่บริเวณหัวผล ยังมีลักษณะเป็นวุ้นอยู่บ้าง มีอายุหลังจันทันบาน 6 เดือน น้ำเริ่มหวานขึ้น
3. เนื้อมะพร้าว 2 ชั้น คือมะพร้าวที่สร้างเนื้อเต็มกะลา เนื้อหนานุ่มพอดี เหมาะสำหรับบริโภค น้ำหวานหอม มีอายุหลังจันทันบาน 6 เดือนครึ่ง ชาวสวนจะเก็บเกี่ยวมะพร้าวในระยะนี้

เมื่อมะพร้าวน้ำหอมออกจันทันประมาณ 2 เดือนก็จะแตกดอกจันทัน ดอกจันทันใช้เวลา 2 สัปดาห์จึงจะบาน เมื่อนับเวลาจะมะพร้าวเริ่มแตกดอกจันทัน ไปอีก 6 เดือนครึ่ง ก็สามารถเก็บมะพร้าวเนื้อชั้นครึ่งได้ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดเมืองไทย สำหรับตลาดต่างประเทศ จะเก็บหลังแตกดอกจันทัน 7 เดือน ซึ่งคือมะพร้าว 2 ชั้น

ข้อสังเกตอีกประการคือ ดูจากสีผลบริเวณรอยต่อผลกับหัวผล ถ้าเห็นสีขาวเป็นวงกว้าง แสดงว่ามะพร้าวอ่อนเกินไป แต่หากเมื่อสีขาวบริเวณรอยต่อเหลือเพียงเล็กน้อยแสดงว่าสามารถเก็บผลผลิตได้

การเก็บมะพร้าว ไม่ควรโยนลงมา แต่ควรใช้เชือกผูกทะเลายแล้วหย่อนลงพื้น ซึ่งจะช่วยให้มะพร้าวไม่ชำหรือแตกเสียหาย และสามารถเก็บได้นานขึ้น

ผลผลิตมะพร้าว

สำหรับมะพร้าวน้ำหอมจะเก็บเกี่ยว ทุก 20-25 วัน ถ้ามีการบำรุงรักษาดี มะพร้าวสามารถออกจั่นได้เกือบ 15 จั่นต่อปี ผลผลิตเฉลี่ย ประมาณ 70-100 ผลต่อต้นต่อปี หรือประมาณ 3,000-4,000 ผลต่อไร่ต่อปี

การปลูกมะพร้าวให้ได้ผลผลิตดีนั้น ต้องมีน้ำเพียงพอ เกษตรกรบางรายจะใส่เกลือปีละประมาณ 1 กำมือ และห้ามตัดทางมะพร้าว เพื่อป้องกันไม่ให้ต้นสูงเร็วควรปล่อยให้ทางมะพร้าวแห้งเหี่ยวไปเอง

การปลูกโกโก้ ร่วมกับมะพร้าว

ในประเทศมาเลเซีย มีการปลูกโกโก้ ร่วมกับสวนมะพร้าว วิธีนี้ นอกจากจะลดปัญหาเรื่องวัชพืชได้แล้ว ยังมีรายได้จากโกโก้ เป็นรายได้เสริม ซึ่งการปลูกโกโก้ร่วมกับมะพร้าว ยังทำให้ผลผลิตของมะพร้าวเพิ่มขึ้นอีกด้วย เนื่องจากโกโก้เป็นพืชที่ต้องมีการพรางแสง แสงที่ถูกพรางโดยมะพร้าวจะพอเหมาะพอดีกับปริมาณแสงที่โกโก้ต้องการ และโกโก้เป็นพืชที่มีระบบรากหยั่งลึกลงดิน จึงสามารถดูดสารอาหารจากดินที่ลึกลงไป และเมื่อใบร่วง ก็จะช่วยปลดปล่อยธาตุอาหารเหล่านั้นบนผิวดินให้มะพร้าวได้ใช้ประโยชน์ได้ด้วย ระยะปลูกมะพร้าวใช้ระยะ 9 เมตร และโกโก้ 3-4 เมตร ข้อมูลการปลูกโกโก้ สามารถอ่านได้จากบทความการปลูกโกโก้

